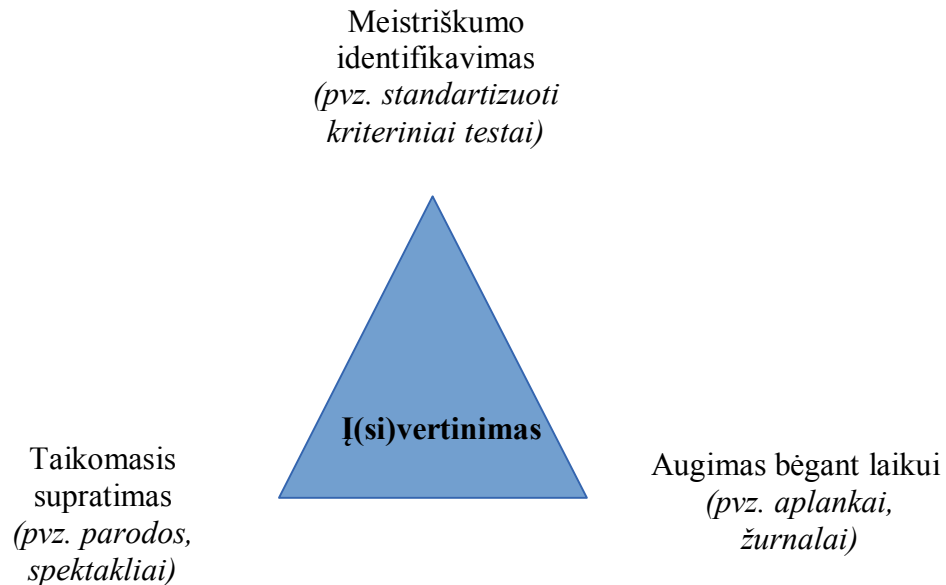

**VERTINIMO PRIEMONĖS, METODAI, STRATEGIJOS.
REFLEKSIJOS METODŲ IR IDĖJŲ TAIKYMAS PAMOKOSE.
VERTINIMAS SIEKIANT PAMOKOS TIKSLŲ.**

Mokymosi (įsi)vertinimo trianguliacija

VERTINIMAS SIEKIANT PAMOKOS TIKSLŲ

Kas vertina? Vertinantys subjektai:

- Institucija- mokykla;
- Mokytojas;
- Besimokantysis- pats mokinys.

Kas gali būti vertinama? Vertinimo objektai:

- Procesas – siekiama vertinti pažangą.
- Produktas – siekiama įvertinti rezultatus.
- Požiūris – vertinamos mokymosi strategijos.

Kodėl vertinama?

- Siekiama pastiprinti, paskatinti mokymąsi.
- Patikrinti žinias, supratimą/gebėjimus.
- Diagnozuoti pradedančiųjų mokyti individualius ypatumus ir gebėjimus.
- Pritaikyti mokymąsi prie besimokančiojo individualių savybių.
- Suteikti grįžtamąjį ryšį besimokančiajam.
- Suteikti grįžtamąjį ryšį mokytojui.
- Užtikrinti ir palaikyti standartą/kompetencijas.
- Padėti siekti pažangos.

Kada vertinama?

- Pamokos/darbo pradžioje (diagnostikai);

- Nuolat (mokymosi skatinimui);
- Pabaigoje (mokymosi rezultatų matavimui).

Kuo naudinga mokiniams?

- Žinodami, kaip bus vertinami, mokiniai gali geriau suprasti, kokias žinias turi įsisavinti ir ką su jomis turi gebėti daryti;
- Taip mokiniai gali būti orientuojami taikyti žinias naujose situacijose;
- Autentiškų būsimą vertinimą užduočių pristatymas atskleidžia mokymosi uždavinių prasmingumą.

VERTINIMO CIKLAS

- **Planavimas** (*ką reikia mokytis ir kaip*);
- **Mokymas** (*vertinimas kaip mokymo ir mokymosi dalis*);
- **Fiksavimas** (*sėkmės, pažangos ir poreikių apibendrinimas*);
- **Informavimas** (*naudingos grįžtamosios informacijos teikimas*);
- **Ugdymo proceso vertinimas ir koregavimas** (*vertinimo panaudojimas numatant kitus žingsnius*).

Sėkmės kriterijai →	Nustatyti 2 – 3 dalykus, kuriuos turi atlikti mokinys, kad pasiektų rezultatą.	Veiksmingi klausimai →	Tikrina ne atmintį, o supratimą.
	Nustatyti, kas mokinio darbe ir atsakymuose bus laikoma įrodymu, kad jis pasiekė rezultatą.		Verčia mokinį mąstyti ir mokytis
			Susiję su mokymosi rezultatais ir vertinimo kriterijais.
			Gali ir turi būti naudojami visi atsakymai; net ir „klaidingi“ atsakymai padeda geriau suprasti.
			Pastebėta problema: nepaliekama pakankamai laiko apmąstymui.
			Pastebėta problema: jei greitai neatsakoma, užduodamas kitas klausimas.
	Užtikrinti, kad mokinys matytų juos dirbdamas.		Pastebėta problema: atsakymai priimami iš tų pačių mokinių.
		Pastebėta problema: mokytojas pats atsako į savo klausimus.	

Veiksmingi klausimai Rekomendacijos:	Įtraukite į procesą daugiau mokinių.	<u>Veiksmingas grįžtamasis ryšys</u> 	Pagrindinė idėja – „ tobulinti “, o ne „ taisyti “.
	Duokite laiko pataisyti pamokos metu.		Patarti, kaip tobulėti.
	Skirti daugiau laiko apmąstyti klausimus.		Informuoti apie atlikto darbo kokybę ir apie tai, ką galėtų mokinys daryti geriau.
	Paprašyti duotą atsakymą paaiškinti arba pagrįsti.		Įvardindami, ką reikėtų tobulinti, naudokite „ir“, o ne „bet“.
	Paprašyti mokinių „balsuoti“ už kelis skirtingus atsakymus.		Taikykite „draugo vertinimą“ kaip skatinantį metodą.

VERTINIMO STRATEGIJŲ TAIKYMAS. KAS IR KUOMET VEIKSMINGA?

Mokinių pasiekimai – žinios ir supratimas, gebėjimai, nuostatos (vertybės, požiūriai, elgesys), kuriuos mokinys turėtų įgyti baigęs atitinkamą mokymosi etapą ar programą.

Bendrosios programos padeda numatyti nuoseklų mokinių žinių, gebėjimų, nuostatų augimą einant iš klasės į klasę; nusako kaip mokinys turėtų parodyti savo žinias ir supratimą, gebėjimus, nuostatas (t. y. kompetenciją); planuojant ugdymą orientuojamasi į mokinio pasiekimus, tačiau kartu numatomos sąlygos kiekvienam siekti kuo aukštesnių asmeninių rezultatų; mokinių pasiekimais remiamasi formuojant mokymosi uždavinius pamokoje, rengiant apibendrinamojo vertinimo užduotis.

Ugdymo procese pasirinkti ir griežtai taikyti kurią nors vieną vertinimo metodiką yra gana sudėtinga. Rekomenduojama vertinimo metodikas keisti.

VERTINIMO PRIEMONĖS

1. UŽDUOČIŲ TIPAI IR PRAKTINIO PANAUDOJIMO PAVYZDŽIAI:

1. Ilgų atsakymų (apybraižos pobūdžio, esė) reikalaujančios užduotys;
2. Papildymo arba užbaigimo užduotys;
3. Grupavimo užduotys;
4. Atrankos užduotys;
5. Porų atrankos užduotys;
6. Užduotys – situacijos;
7. Užduočių atlikimo vertinimo logika.

2. VERTINIMO KRITERIJAI;

3. REKOMENDACIJOS EGZAMINO UŽDUOČIŲ PARENGIMUI IR ORGANIZAVIMUI.

MOKYMO(SI) PASIEKIMŲ VERTINIMO METODAI

1. Bendradarbiaujančių grupių vertinimas;
2. Mokymosi pasiekimų aplangas;
3. Pokalbis;
4. Testavimas;
5. Praktinių gebėjimų vertinimas;
6. Stebėjimas;
7. Dalyvavimo projekte vertinimas;
8. Grįžtamasis ryšys;
9. Mokymosi pasiekimų (kompetencijų) savianalizė, vertinimas ir metapažinimas;
10. Mokytojo savęs vertinimas.

Mokytojas, neturėdamas konkrečių metodikų ugdymo rezultatams matuoti, susiduria su įvairaus pobūdžio sunkumais, kai prireikia objektyviai įvertinti mokinio pasiekimus, t. y. pamatuoti jo žinias bei įgūdžius. **Tenka susikurti savo vertinimo sistemą.** Dažnai naudojama vertinimo simboliais metodika. **Ugdymo procese pasirinkti ir griežtai taikyti kurią nors vieną vertinimo metodiką yra gana sudėtinga.**

Pradinio ugdymo sampratoje - vertinimas grindžiamas idiografiniu principu, derinamas kriterinis (nepažyminis) ir neformalus vertinimas, vertinamos ne žinios, o moksleivio pasiekimai ir pažanga.

Atnaujintose Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose siekiama subalansuoti ugdymo turinio apimtį, sumažinti mokinių mokymosi krūvius, programas pritaikyti ugdymo turinio diferencijavimui ir individualizavimui (skirtingiems mokinių poreikiams, gebėjimams, mokymosi stiliams).

VERTINIMO IR ĮSIVERTINIMO, REFLEKSIJOS METODŲ IR IDĖJŲ TAIKYMAS PAMOKOSE

Grįžtamasis ryšys – informacija apie veiklos rezultatus bei veiksmingumą, kuri tam tikrame pavidale pasiekia jos dalyvius ir kurių pagrindu vykdoma tos veiklos korekcija.

Grįžtamasis ryšys vyksta nuolat arba periodiškai taikant įvairias priemones. Svarbu besimokančiajam suprasti **kuo skiriasi konstruktyvus grįžtamasis ryšys ir kritika.**

Refleksija

Tarptautinių žodžių žodynas (1985) aiškina, jog reflėksija [lot. reflexio — atgręžimas, perstatymas]:

1. gilus susimąstymas, samprotavimai, pagrįsti ko nors analize;
2. filos. pažinimas, kurio objektas yra pats pažįstantysis subjektas.

Refleksijos tikslas – tobulinti savo veiklą, todėl ji turėtų būti kryptinga, tikslinga, konstruktyvi.

Refleksijos rezultatas gali būti nauji gebėjimai, naujos žinios, naujas supratimas.

Refleksijos esmė nusakoma klausimais, kuriuos norite pateikti mokiniams „prieš“, „per“, „po“?

Skiriami tokie **reflektavimo žingsniai**:

- *Ką prašo atlikti* užduotis? (kalbama apie tai, kaip mokiniai suprato problemą, situaciją, užduoties dėmesio centrą).
- *Koks planas ir kokie veiksmai* padėtų šią užduotį išspręsti efektyviau?
- *Kaip patikrinsiu*, kad mano planas veikia?
- *Ką manau* apie atliktą veiklą ir ko neatlikau?
- *Ką galiu padaryti* kitą kartą siekdamas efektyviau atlikti užduotį?

Kaip vyksta vertinimo informacijos refleksija?

- Mokiniai apmąsto savo individualius ugdymosi pasiekimus;
- Kartu su mokiniais išsiaiškiname, kokių ugdymo(si) rezultatų jie pasiekė, kas sekėsi gerai, kokios kliūtys buvo iškilę, kaip jas pavyko įveikti;
- Aptariame, kokių rezultatų galima būtų siekti ateityje;
- Padedame mokiniams pozityviai nusiteikti ateityje siekti geresnių rezultatų (teikdami informaciją apie tai, kur reikėtų patobulėti ir kaip tai padaryti), stipriname mokinių motyvaciją mokytis geriau;
- Mokiniai apmąsto savo mokymąsi bei pasiekimus ir diskutuoja su mokytoju apie pasiekimų vertinimą;
- Prireikus daugiau laiko skiriame pokalbiams su kiekvienu vaiku apie jų individualius pasiekimus, sėkmes ir problemas, aiškinamės, kaip reikėtų esamus sunkumus įveikti, susitariame su mokiniu konkrečiai, ką turės padaryti jis pats, ką su suaugusiųjų (mokytojo, tėvų ar kt.) pagalba.

Kritika - tai neigiamas grįžtamasis ryšys, kurį besimokantysis linkęs atmesti ir dažniausia išgyvena kaip gynybą. Dėl šios priežasties besimokantysis **stengiasi išvengti** grįžtamosios informacijos ar net veiklos, kuri galėjo būti kritikos priežastimi. Tai nepadeda besimokančiajam tobulinti savo veiklą.

Konstruktyvus grįžtamasis ryšys gali būti **ir pozityvus, ir negatyvus**. Jis įgalina besimokantįjį gauti informaciją apie save, savo elgseną, savo veiksmus, poveikį situacijai ar kitiems žmonėms. Tai besimokantįjį skatina augti, keistis, gauti naudingą informaciją, kuri gali būti svarbi tolimesnėje besimokančiojo veikloje.

Gebėjimai, būtini konstruktyviam grįžtamajam ryšiui:

Prieš suteikiant grįžtamąją informaciją, visada būtina paprašyti mokinio įsivertinti savo atliktą darbą. Žinant, kaip mokinsys vertina savo atliktą veiklą, mokytojui yra lengviau suteikti ne tik teigiamą, bet ir neigiamą grįžtamąją informaciją.

Mokinio vaidmuo	Mokytojo vaidmuo
Reflektuoja kūrimo procesus ir sėkmės laipsnį, nustato tolesnio mokymosi tikslus ir galimybes,	Paskatina refleksiją. Susieja su pradžioje nurodytais vertinimo kriterijais ir tuo, ko ir

kitus žingsnius.	kada buvo mokytasi. Vertindamas atsižvelgia į dokumentuotus įrodymus, surinktus per ilgą laiką
------------------	--

Grižtamasis ryšys turi būti suprantamas mokiniui. **Mokytojas turi žinoti:**

KĄ nori pasakyti?

KODĖL nori tai pasakyti?

KADA yra tinkamiausias laikas tai pasakyti?

KOKIOJE aplinkoje ruošiasi tai pasakyti?

1. **Pradėkite nuo teigiamų vertinimų.**
2. **Atrinkite prioritetus.** Visą grįžtamąją informaciją ne visada reikia pateikti iš karto.
3. **Išskirkite mokinio veikloje tai, kas individualu.** Informacija turi būti pagrįsta konkrečiais pavyzdžiais ar specifiskomis situacijomis ar įvykiais, kuriuos stebėjote mokinio veikloje. Būtina paaiškinti mokiniui, ką jis padarė labai gerai, kokie buvo trukdžiai, kas vertė jus daryti atitinkamas išvadas.
4. **Kalbėkite apie elgseną, kuri turėtų būti keičiama.**
5. **Siūlykite alternatyvas.** Siūlyti alternatyvas ypač svarbu, jeigu pateikiate neigiamą grįžtamąją informaciją.
6. **Kalbėkite savo vardu.** Kitų žmonių galvojimas gali skirtis nuo Jūsų.
7. **Palikite mokiniui galimybę pasirinkti.**

Mokymosi vertinimas, įvertinant galutines sukaupias žinias (pvz. lentelė)

Mokinio vardas, pavardė				
Klasė				
TEMA/SKYRIUS				
Vertinamos sritys	Įvertinimai			
Įsigilinimas: Ar žinių sukaupimas atskleidžia kritišką mąstymą?	0	1	2	3
Augimas: Ar žinių kaupimas parodo augimą pokyčių laike?	0	1	2	3
Akivaizdumas: Ar augimą, keitimąsi įtakoja akivaizdumas?	0	1	2	3
Metapažinimas: Ar mokinys supranta savo stipriąsias ir silpnąsias puses mokymosi procese?	0	1	2	3
Plėtojimas: Ar žinių sukaupimas plėtoja tolimesnius siekius?	0	1	2	3
Bendri komentarai:				
Dalykai, kurie man patinka tavo žinių kaupime:				
Pasiūlymai pagerinimui:				
Šifravimo ženklai: 3- aiškiai atskleistas; 2- pakankamai pristatytas; 1- pristatytas, bet neadekvatus; 0- nepristatytas				

**VIDEO MEDŽIAGA.
GEROSIOS PATIRTIES VIEŠA DUOMENŲ BAZĖ.
MOKYTOJŲ IDĖJOS APIE VERTINIMĄ IR ĮSIVERTINIMĄ.**

MĮSLIŲ PANAUDOJIMAS:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=-6EIJiFdnwE

ŽINIŲ APIBENDRINIMAS PASITELKIANČIAS ASOCIACIJAS IR DEMONSTRAVIMĄ:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=poLsRwXn2gM

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=wBLcrO0qbVs

DARBAS POROMIS:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=rF_Pz-ruIXE

ĮSIVERTINIMAS LIETUVIŲ KALBOS PAMOKOJE:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=ZMS4tZMHifw

PAMOKA:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=yxf99ITuW0g

VERTINIMO UGDYMO PROCESĖ TIKSLAI IR FUNKCIJOS:

<http://www.youtube.com/watch?v=gCPjPIpEENw>

KŪRYBIŠKUMO VERTINIMAS:

<http://www.youtube.com/watch?v=gCPjPIpEENw>

PROJEKTO DARBŲ VERTINIMAS:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=gvoC-QaPv1I

VERTINIMAS IR ĮSIVERTINIMAS, PADEDANTIS STEBĖTI IŠMOKIMĄ:

<http://www.slideboom.com/presentations/675027/Vertinimas-ir-%C4%AFsivertinimas,-padedantis-steb%C4%97ti-i%C5%A1mokim%C4%85>